

Методи визначення ризиків

№	Метод	Пояснення
1	Метод історичного аналізу	Полягає у визначенні схожості ситуації, схеми або документу, по яких визначається ризик, з тими, що спостерігалися, використовувалися або готувалися раніше
2	Метод аналогій	Базується на використанні досвіду та напрацювань, набутих іншими державними органами України або податковими органами інших країн в аналогічних (схожих) ситуаціях
3	Аналітичний метод	Передбачає використання таких технологій, як моделювання, аналіз за схемою „причина-наслідок" та інші
4	Метод «зворотного аналізу»	Полягає у вивченні виявлених на практиці фактів невідповідності податкових стягнень, їх прогнозованим розміром і встановлення причин та зовнішніх ознак цих відхилень, які у подальшому буде можливо використовувати для виявлення ризиків на ранніх стадіях адміністрування
5	Індивідуальне опитування	Проводиться опитування, у тому числі анонімних, учасників або потенційних учасників процесу, щодо якого визначаються ризики.

Джерело: складено авторами на основі вивчення податкових ризиків та [3].

Спираючись на методи визначення ризиків, наведені в табл. 2, вважаємо, що найбільш ефективним є метод «зворотного аналізу». Використовуючи цей метод, можна отримати інформацію, яка буде корисною в майбутньому та допоможе виявити причини зародження ризиків на ранніх стадіях та швидше їх усунути або мінімізувати.

Отже, податковим ризиком є невизначеність дій підприємства або держави, яка стосується стабільного надходження податків, а також можливе відхилення або сплати податків до державного або міського бюджету, що тягне за собою можливість порушення податкового законодавства. Підприємство та держава повинна, безумовно, знати методи визначення ризиків та методи їх усунення для стабілізації податкових надходжень до казначейства країни.

Список використаних джерел: 1. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Фролова. Суми: УАБС НБУ, 2015. 332 с. 2. Дубовик О. Ю. Податковий менеджмент у схемах і таблицях: Навчальний посібник. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 248 с. 3. Методи визначення та класифікація податкових ризиків / Державна фіскальна служба України. URL: http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/povidomlenia_/2010-povidomlenia/59484.html.

УДК 339.543

В. В. Гливенко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

М. Ю. Корх, магістр

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

АНАЛІЗ НАДХОДЖЕНЬ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Ключові слова: мито, митні платежі, митне оформлення, митна політика.

Згідно з Митним кодексом України, мито є загальнодержавним податком, контроль за справлянням та правильністю нарахування якого покладено на митні органи [1].

Митниця у своїй роботі вирішує багато завдань, серед яких можна виділити: по-перше, захист національних економічних інтересів, а по-друге, контроль за переміщенням товарів через митний кордон України та забезпечення справляння митних платежів. Сьогодні значна увага приділяється питанням адміністрування митних платежів, підвищенню ефективності митної політики загалом та митного контролю зокрема. Дослідженню вказаних питань присвячені праці таких учених, як Л. О. Батанова [2], П. В. Пашко [3], І. Г. Бережнюк [4], Д. В. Приймаченка [5], Ю. М. Дьоміна [6] та інших.

Організація роботи ДФС та її територіальних органів щодо забезпечення виконання завдань із надходженням податків, зборів, митних та інших платежів, а також єдиного внеску до бюджетів та державних цільових фондів і здійснення контролю за їх надходженням неможлива без проведення аналізу динаміки надходжень цих платежів. У 2018 році до загаль-

ного фонду державного бюджету надійшло платежів на суму 729,4 млрд грн, з них 338,8 млрд грн становили митні платежі. Як зазначено у звіті Державної фіскальної служби України, загальний зовнішньоторговельний обіг за 2018 рік становив 104,2 млрд дол. США. Імпорт товарів становив 56,9 млрд дол. США та порівняно з 2017 роком зріс на 14,9 %, а експорт – 47,3 млрд дол. США та збільшився на 9,3 % [7].

На прикладі показників Чернігівської митниці ДФС по надходженню мита за 2016, 2017 і 2018 роки, нами проаналізовано динаміку надходжень мита за товарними позиціями і зроблені такі висновки. Перші місця у списку посідає група 31 «Добрива» з Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. Розглянемо детальніше товарну позицію 3102 «Добрива мінеральні або хімічні, азотні» [8]. Останніми роками в сільськогосподарському виробництві зберігається тенденція до збільшення попиту на використання різних видів добрив. За даними Державної служби статистики України, у період 2016–2018 рр. спостерігається збільшення внесення мінеральних добрив з 1728,9 до 2346,3 тис. тонн [9]. Збільшення попиту на цю продукцію відбувається завдяки тому, що вона є одним із доступних ресурсів для підвищення продуктивності аграрного сектору.

Розглянемо надходження мита в 2016-2018 рр. у розрізі кварталів за товарною позицією 3102 «Добрива мінеральні або хімічні, азотні» (табл.).

Таблиця

Надходження мита в 2016-2018 рр. у розрізі кварталів за товарною позицією 3102 «Добрива мінеральні або хімічні, азотні», грн

Квартал	2016	2017	2018
I	45 019 970,51	21 587 096,42	7 604 542,55
II	5 815 957,62	28 139 634,46	761 607,92
III	6 971 462,87	19 870 861,98	555 098,51
IV	9 201 418,70	7 159 357,04	1 230 270,14

Як бачимо з даних таблиці, найбільше мита кожного року справляється в I кварталі, що пов'язано з підготовкою сільськогосподарських підприємств до посівного сезону. Помітно значний спад надходження мита у 2018 році. На нашу думку, це сталося через заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять із Російської Федерації. Постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1022 було внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1147, де доповнили перелік товарів, заборонених до ввезення такими позиціями: 3102 21 00 00 «Сульфат амонію», 3102 40 «Суміші нітрату амонію з карбонатом кальцію або іншими неорганічними речовинами, що не є добривами» [10]. Таким чином, товарна позиція 3102 скоротилася на ці позиції і відповідно зменшився обсяг справляння мита у порівнянні з 2016 і 2017 роками.

Нині увага з боку уряду приділяється розвитку торговельно-економічної співпраці з іншими країнами та збільшенню товарообігу, а також пошуку нових експортних та імпорتنих можливостей. Зрозуміло, що збільшення надходжень до бюджету та прискорення міжнародної торгівлі прямо залежить від ефективності роботи митниці під час виконання цих завдань. Ці питання тісно пов'язані з митною політикою, серед основних функцій якої є фіскальна та економіко-регуляторна. Тому актуальним залишається питання поліпшення митного оформлення товарів та системи управління ризиками. Для цього необхідно розвивати інфраструктуру митниці, протидіяти корупції та контрабанді, а також створювати сприятливі умови для перетину кордону. Кабінет Міністрів України від 27.12.2017 схвалив Стратегію розвитку системи управління ризиками у сфері митного контролю на період до 2022 року. Вказана Стратегія спрямована як на вдосконалення діючої системи управління ризиками, так і на визначення подальших шляхів розвитку [11]. Реалізація в повному обсязі системи управління ризиками дасть змогу збільшити надходження митних платежів до бюджету. Це стане можливим, зокрема, за рахунок сприяння митними органами дотримання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності митного законодавства.

Список використаних джерел: 1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. 2. Батанова Л. О. Система адміністрування митних платежів

жів у контексті сучасних державних реформ в Україні на шлях до євроінтеграції. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/9233>. 3. Пашко П. В. Функції митної політики. URL: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2009/1_41_2009/7.pdf. 4. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія. Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2009. 543 с. 5. Приймаченко Д. В. Місце митної політики в системі державної політики. *Митна справа*. 2005. № 2. С. 11-15. 6. Дьомін Ю. М. Митний контроль в Україні: монографія. Київ, 2004. 542 с. 7. Звіт ДФС за 2018 рік. 2018. URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf>. 8. Знайти свій код УКТЗЕД. 2019. URL: <https://ares.ua/uk/codesearch>. 9. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 10. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1147: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1022-2017-%D0%BF>. 11. Про розвиток системи управління ризиками у сфері митного контролю на період до 2022 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 978-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978-2017-%D1%80>.

УДК 336

І. В. Підпригора, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків, Україна

ПЕРЕХІД НА ЗАГАЛЬНУ СИСТЕМУ ОПОДАТКУВАННЯ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПОРЯДОК КОРИГУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ

Ключові слова: облік, фінансовий результат, загальна система оподаткування.

Нині в бухгалтерів-практиків досить часто виникають питання, коли «спрощенцем» до переходу на загальну систему було надано покупцям товари, послуги, роботи, а оплата за такі послуги, роботи тощо – отримана, коли той перейшов на загальну систему оподаткування.

Отже, цілком логічно постає питання: «Чи має коригуватися фінансовий результат такого платника податку на суму отриманої оплати за товари, послуги, роботи?»

Передусім треба звернутися до норм чинного законодавства. Нормою Податкового кодексу України (ПКУ) [1] передбачено, що сума доходу, отримана суб'єктом господарювання в період перебування такого платника на спрощеній системі, має коригувати результат до оподаткування шляхом його збільшення в разі переходу такого платника на загальну систему (пп. 140.5.12 ст. 140 ПКУ).

Таким чином, у разі переходу зі спрощеної на загальну систему оподаткування об'єктом оподаткування податком на прибуток буде прибуток суб'єкта господарювання, який коригує фінансовий результат шляхом збільшення або зменшення (пп. 134.1.1 ст. 134 ПКУ).

Проте звертаємо увагу на той факт, що об'єкт оподаткування податком на прибуток може визначатися платником податку без коригування фінансового результату, якщо річний дохід такого суб'єкта господарювання не перевищує 20 млн грн (абзац восьмий пп. 134.1.1 ст. 134 ПКУ). Для цього такий суб'єкт господарювання має право самостійно прийняти рішення про незастосування таких коригувань та в податковій декларації з податку на прибуток зазначити про незастосування коригування фінансового результату.

Якщо платник податку не приймає такого рішення (при цьому дохід за рік менше ніж 20 млн грн), то такий суб'єкт господарювання зобов'язаний коригувати фінансовий результат до оподаткування податком на прибуток шляхом його збільшення. Це означає, що отриманий дохід (оплата за товари, послуги, роботи, які були надані суб'єкту господарювання, коли той ще перебував на спрощеній системі) має збільшити фінансовий результат до оподаткування податком на прибуток.

Список використаних джерел: 1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (ред. від 01.07.2019 р.). 2. Лист ДФС України від 01.08.2019 р. № 3604/6/99-99-15-02-02-15/ПК.